

Rêzicknameya Yekîtiya Mamosteyan

Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê

Deriyê yekemîn	Pêşgotin	3
Deriyê duyemîn	Nav û Sembol	3
Deriyê Sêyemîn	Armanc û Navgîn	
Deriyê Çaremîn	Endamtî Mercên taybet ji bo endamên xwezayî û vebijartî Erk û mafên endaman Xelat Berpirsiyarî	5
Deriyê Pêncemîn	Hilbijartin Xolên Hilbijartinê Karîgeriya Hilbijartinan Diberî	
Deriyê Şeşemîn	Rêgezên di avahiya Yekîtiyê de	
Deriyê Heftemîn	Yasayên Rêveberiyê	
Deriyê Heştemîn	Pêwendî Peywendiya bi Deste Şareza û Komîteyên wê re Pêwendiya bi Rêxistinên Civaka Sivîl re Pêwendiya bi Rêxistinên Herêmî û Navneteweyî re	
Deriyê Nehemîn	Bawerî Hilweşandina Nivîsgehên Yekîtiyê Dawîkirina rasiyê û Erkdarkirinê	
Deriyê Dehemîn	Daraiya Yekîtiyê	24
Deriyê Yazdemîn	Yasayên Giştî	29

Deriyê yekem

Pêşgotin:

Bendaa 1ê

Yekîtiya Mamosteyan saziyek çandî , civakî û xizmetkarî ye ji saziyên civaka sivîl e ; Ew di çarçoveya hozanî (felsefeya) neteweya demokratîk de kar dike û têgîna civakek demokratîk û jîngehparêz, azadiya jin û avakirina civakek sinçî û ramiyarî ji xwe re bingeh digire, ji bo pêşketin, berdewamî û parastina çand û zimanên hemî pêkhateyên herêmê dixebite, ku di neteweya demokratîk de rêgezek bingehîn a pergala perwerdehiyê temsîl dike, û ew rihê yekbûn, wekhevîyê û jiyana komînal a komunalîzmê di navbera mamoste û civakê de diafirîne, û wê pêk bîne bi hemî hêz û hinera xwe xebat dike, û di vê yekê de wekî dewlemendiyek û rêyek gihîştina jiyaneke azad, demokratîk, komînal dibîne, ew ji bo parastin, geşedan û nûvekirina jiyana heyberî û razeberî ya mamoste û endamên perwerdehiyê di civakek demokratîk de û ji bo parastina mafên wan dixebite. bi rêxistinkirina mamoste û endamên perwerdehiyê di civakek demokratîk de bi diyalog, nîqaş û pejirandinê ji bo rêxistinkirina hemû warên jiyana civakî armanc digre, ji ber ku qada çandê de wekî hêza pêşeng û bingehîn e. Ew xwediyê kesayetiya yasayî, serxwebûna darayî û rêveberiyê ye, û di vî kapasîteyê de ew hemî kiryarên yasayî hewce dike ku bigihîje armancên xwe, xwedan samanên veguhêzer û veneguhêzer, girêdana peymanan û veberhênankirin, û mafê wê yê dozxwazî heye yan jî parêzerekî bi vê armancê bê hinartin.

Deriyê Duyemîn

Nav û Sembol

Benda 2 yê

1-Nav: Yekîtiya Mamosteyên Bakur û Rojhilatê Sûriyê

2-Navenda Giştî: Heseke

3-Sembol: zemînek şîn ku pirtûkek spî vekirî di hundurê wê de ye. Li ser wê hin tîpên Kurdî, Erebi û Suryanî hatine nivîsandin, û li jorê wê pêûnek sor û tava rojê ya zer heye.Navê yekîtiyê bi keskê tarî bi hersê zimanan hatiye nivîsandin.

4-Logo :Êm ê bi Yekîtiya Mamosteyan Yekîtiya Gelan Ava bikin.

Deriyê Sêyemîn

Armanc û Navgîn

Beşa yekemîn

Armanc

Benda 3 yê

Yekîti dixebite ku armancên di Zagona Yekîtiyê de yê ji hêla Encûmena Zagonsaz a Bakur û Rojhilatê Sûriyê ve hatî pejirandin, pêk bîne, û armanc ev in:

- 1. Yekirina tekoşîna mamosteyan ji bo gihîştina dadmendiya civakî, wekhevî û prensîba derfetên wekhev, û girêdana têkoşîn û daxwazên mamoste bi tekoşîna gel û daxwazên wan ve.**
- 2. Pêşkêşkirina pêşinyaran ji bo pêşxistina xebata perwerdehiyê û fêrkirinê wekî xebatek hilberîner û beşdarûna pêşxistina jêhatbûn û lêvegerandina karkeran di warê perwerdehiyê de**
- 3. Beşdarî bilindkirina asta pîşeyî ya mamosteyan, kûrkirina bîrewerî û şopandina perwerdehiya wan da ku berpirsiyariyên xwe bi bandorek mezin bigirin.**
- 4. Serpereştî û parastina berjewendiyên heyberî, razberî, tenduristî, civakî û çandî yên mamosteyan û parastina mafên wan û dabînkirina erkên xwe.**
- 5. Xurtkirina rola mamosteyan di belavkirina çanda parastina jîngehê de , raberîkirina perwerdehiyê ji bo peydakirina hewcedariyên geşpêdanê û amadekirina çarçoveyên pêwîst ji bo avakirina bingeha teknîkî ya pîşesaziyê ji bo civakê û bal kişandina li ser hemî aliyên zanîne bi rengê ku xizmeta geşpêdan gişt di Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê de.**
- 6. Alîkariya ji bo çavdêriya gelêrî li ser karên perwerdehiyê û hîndekariyê ji bo ku ew erkên xwe baş pêk bînin.**
- 7. Handankirina pêşxeriyên afirîner û behredariyên hizrî di nav mamosteyan de, Handankirina xwendina bilind û lêkolîna zanistî, û parastina mafên nivîskar û dahênerên ku di warên perwerde û fêrkirinê de dixebitin.**
- 8. Pêşxistina pêwendî û têkiliyên derveyî bi rêxistinên mamosteyên cîhanê re li ser bingeha berjewendiyên hevpar, rêzgirtin û hevkarîya di navbera gelan de, û girêdana têkoşîna mamosteyan bi têkoşîna gelan re .**

9. Hevkarî bi rêxistinên gelêrî û yekîtiyên pîşeyî re ji bo pêşxistina berjewendiya neteweyî.
10. Nejdandina nirxên welatparêzî di dilê mamosteyan de, giranî danîna ser nirxê şehadetê û birûmetkirina şehîdan.
11. Parastina zimanê zikmakî û rêzimana wê, lênihêrîna hînkirin û dabînkirina ewlehiya wê di civakê de .

Beşa Duyemîn

Navgîn

Benda 4 ê

Yekîtî, û bi riya mamosteyê girêdayî armancên rêxistina yekîtiyê û peyama mamoste, maf heye ku her tiştê ku dê bigihîje mebestên xwe û bi navgîniyên jêrîn re vîna têkoşîna hevpar di nav endamên xwe de kûrtir bike:

1. Sedemên ku pîroziya rola mamoste û rûmeta wî diparêze, mafê wî mîsoger dikin, berjewendiyên wî yên heyberî û razeberî diparêzin û li ser navê wî dozxwazî di her tiştê ku bi meşandina pîşeyê ve têkildar e.
2. Avakirina akademyan ji bo dabînkirina karmendên rêveberiya yekîtiyê.
3. Vekirina perwerdeyên çandî yên cûrbicûr di bin rêgeza perwerdekirin di dema erkdarkirinê de.
4. Derxistina rojname ,kovarên çandî, rêwerzî û pîşeyî.
5. Xwedî samanên veguhêzer û veneguhêzer û bikaranîna wan.
6. Pêkanîna gengeşeyan û girêdana girêbestan
7. Damezrandina sindûqên werdanê, koperetîf, yaneyên hunerî ,çandî û werzîşî, û sindoqên xaniyan.
8. Damezrandina yekîneyên xanî, nexweşxane, dermanxane , dayînxane û navendên şahiyên.
9. Şandina şandeyên yekîtiyê û pêşwazîkirina şandeyên dost.
10. beşdariya destê an saziya têkildar di nîqaşkirina karûbarên pîşeyî û endaman de.
11. Handankirina şiyandarî, behre(hinêr) û lêkolînên zanistî bi navgîniya xelatan an bi çapkirina pirtûkan an bi hêsankirina belavkirina wan, û hwd.
12. Xurtkirina têkiliyên civakî yên di navbera endaman de bi geşt û seyran, pevguhertina serdanan, û li darxistina komcivîn, semîner, mîhrîcan û hwd
13. Lidarxistina xolên perwerdehiyê û avakirina navendên taybet.

Deriyê Çaremîn

Endamtî

Beşa Yekemîn

Mercên Taybet ji bo Endamên Xwezayî û Vebijartî

Benda 5ê

Ew li gorî Benda / 5 an / a Zagona Yekîtiyê endamekî xwezayî yê Yekîtiyê tê hesabandin

A- Karkerên ku di Rêveberiya Perwerdehiyê û komîteyên wê de, di peymangeh û dibistanên fermî yên pê re têkildar de, û baxçên zarokan ên bi hemî pileyên cuda bi wan re destûrdar û rêdayî ne, karê perwerdehî, rêveberî û pêşeyî dikin.

B - Karkerên ku di perwerdehiya zanîngeh û rêveberiyên girêdayî wê de û di zanîngeh û peymangehên fermî yên bi hemî pileyên cuda bi wan re destûrdar û rêdayî ne, karê perwerdehî, rêveberî û pêşeyî dikin.

Benda 6ê

Ji bo karmendên saziyên giştî yên ku bi saziyên Perwerdehiyê re têkildar in, û ji bo karmendên ku karê perwerdehiyê ji derveyî desteyê dikin, endamtiya wan a vebijartî ya yekîtiyê bê pejirandin, divê mercên jêrîn werin peyda kirin:

- 1. Divê ew yek ji peywirdarên xwerû bin (bervedarî,peymandar, û karkerên demjimêr nayên pejirandin).**
- 2. karmendên perwerdehiyê ji derveyî Desteya Perwerdehiyê hatine peywirdarkirin ku tenê di saziyên perwerdehiyê yên girêdayî Desteya de kar bikin.**

Benda 7ê - Kesên ku mercên endamtiya xwezayî di perwerdehiya fermî de peyda dikin, dê piştî derketina biryara tayînkirina wan an îmzekirina peymanê ,tên balvedan.

Benda 8ê- Dema di navbera dîroka destpêkirina wî ya rastî û dîroka destpêkirinê ya piştî derketina biryara erkdarkirinê de,endam bi yekîtiyê ve nayê balvedan.

Benda 9ê- Kesên ku mercên endamtiya vebijartî pêk tînin dê ji roja ku nivîsgeha şax daxwaznameya wî erê dike, an jî roja ku biryara nivîsgeha cîbicker endamtiyê ya endamê ku nivîsgeha şaxê red kir bê erê kirin.

Daxwaznameya tevlibûnê tê pejirandin ji roja tomarkirina wê di dîwana yekîtiyê, piştî derbasbûna panzdeh rojan û nivîsgeha şax bersiv ne dabe, an jî nivîsgeha cîbicker a yekîtiyê bersiva dijbendaiyê ne de.

Benda 10ê- Endamtiya xanenshînan, yên hatine spartinê, yên li derveyî mewda hatine bicîkirin, şandin, û yên raspanî , dê endamtiya wan berdewam be eger ew pişkîdariyên xwe bidin û pêwîstî bi daxwaznameya tevlibûnê tune ye.

Benda 11 ê- Endametî heye û tê pejirandin da ku sûdwergirtina ji mafên yekîtiyê ji roja dayîna pişkîdariya mehane ya yekem, û ev bê guman ji serê meha piştî derketina biryara tayînkirinê, îmzekirina peymanê, an jî daxwaznameya tevlibûnê .

Benda 12ê- Endamtiya xwezayî dikeve ,ger endam karê ku wî pabendaî wê dike wenda bike.

Benda 13ê- Di van rewşên jêrîn de endamtiya vebijartî dikeve:

- 1. mirin.**
- 2. Veguheztin ,an veguheztina ji bo dezgeheke gelemperî ku karê perwerde neke.**
- 3. Dereng dayîna pişkîdariyan ji bo heyamek / 6 / mehên li pey hev, bêyî ku sedem hebe.**
- 4. Windakirina yek ji mercên endamtiyê.**

Benda 14ê - Endamtiya xwezayî vedigere ger mercên wê dîsa bicîh werin, û mamoste neçar e ku peywirên darayî yên ku di dema jêbûnê de bide, di demeke nezêdetirî sê mehan ji dîroka destpêkirina wî.

Benda 15ê- Xwediyên pîşporiyên pîşeyî û hunerî yên ku bi endamtiya Yekîtiya Mamosteyan agahdar in dikarin vê endamtiyê bi endamtiya xwe di sendîkayên din ên pîşeyî re bikin .

Beşa Duyemîn

Erk û mafên endaman

Benda 16ê - Endamê Yekîtiyê bi armancên xwe re dilsoz e, ji bo gihîştina van mebestan têkoşîn dike, û mecbûr e ku biryar û agahiyên yekîtiyê û desteya wê bicîh bîne.

Benda 17ê - Endamê yekîtiyê bi piştgiriya yekîtiya xwe û serkeftina projeyên wê pabenda e.

Benda 18ê - Endamê yekîtiyê pabenda e ku bi mamosteyan re têkoşînê bike da ku armancên netewa demokratîk û biratiya gelan pêk bîne.

Benda 19ê - Endamê yekîtiyê ji bo parastina zimanê zikmakî, saxlemî ,serpereştî û axaftina bi zimanê zikmakî di her warî de ,pabenda e.

Benda 20ê- Endamê Yekîtiyê ji bo yekîtiya xwe dixebite ku peywirên xwe yên neteweyî, pîşeyî û civakî bi têkiliya xwe ya timî bi çalakîyên wê yên cûrbecûr .

Benda 21ê- Endamên yekîtiyê bi rêzdarî û baweriya hevûdu bi hev re kardikin, û têkoşîna bi yek rêzê bi giyanek welatparêzî û demokratîk.

Benda 22 yê- Endamê yekîtiyê li gorî hiyerarşiya yekîtiyê dê pirsgirêkên ku wî eleqedar dike pêşkêşî yekîtiya xwe bike.

Benda 23 yê- Çê nabe ku endamekî Yekîtiyê karekî ku bi rûmeta meslekekê re ne lihevhatî be bike.

Benda 24ê- Endamek ji ber ku li ser mijarên bi meslek ve girêdayî ne, li dijî endamekî din gavên dadgerî nagire, berî ku pirsgirêk were pêşkêşî nivîsgeha şaxê, ya ku divê di demek ji du hefteyan de biryarê li ser nakokiyê bide ji roja pêşkêşkirina pirsgirêkê, û dema ku lihevkirina di navbera her du aliyên nakok de ne gengaz e, mafê endam heye ku li saziyên dadmendiya civakî gilî bike.

Benda 25ê - Endamê yekîtiyê bi zanebûn û berpirsiyarî mafê xwe yê hilbijartinê bikar tîne.

Benda 26ê - Wêzimkariyên yekîtiyê mafê her endamî ye ku jê bi cezayekê nayê bêpar kirin.

Benda 27ê - Ji mafê endam heye ku ji yekîtiyê bixwaze ku li ser her mijarên pîşeyê li pêş dadweriyê bi wî re têkeve navnîşanê, û nivîsgeha cîbicîkar di nav du hefteyan de li ser daxwazê biryar digire.

Beşa Sêyemîn

Xelat

Benda 28ê

A - Mafê Yekîtiya Giştî heye, rasterast an li ser pêşniyara nivîsgeha şax, xelatên yekîtiyê yên jêrîn bide :

- 1. Nîşana Yekîtiyê**
- 2. Dahêlokên Yekîtiyê**
- 3. Lidarxistina Şahiyên xelatkirinê.**
- 4. Beşdariya şandeyên agahdariyê.**

5. Diyarî û bexşandin.

B - Her wiha mafê nivîsgehên şaxan heye ku piştî pêşniyara xwe pêşkêşî Nivîsgeha Cîbicikar bike xelatên Yekîtiyê yên jêrîn bidin:

1. Rûmendariya pirtûkên spasiyê.
2. Beşdariya geştayên handankirinê.
3. Pêşkêşkirina diyariyên sembolîk

C- Ev xelat ji pêpilkên jêrîn re tene dayîn:

1. Qehremanên hilberandina perwerdehî û pêşengiya wê û xwedan lêkolînên cûrbecûr ên sepandinî, mirovahî û perwerdehiyê yên ciyawaz li ser raporên pîşeyî.
2. Yên ku di xwe-perwerdehiyê de û di bilindkirina asta pisporiyê de pêşeng bûne.
3. Yên ku di tekoşîna gihîştina armancên Yekîtiyê de, piştgirtin, û parastina samanên wê, serfiraz bûn.
4. Xwediyên berhemên neteweyî, mirovahî û zanistî yên nirxdar.

Beşa çaremîn

Lêpîrsîn

Lêpîrsîn li gorî li jêr tê pileple kirin:

Benda 29ê - Agahdarî:

Li gorî rêzê ji hêla dezgehên cûrbecûr ve tê rêve kirin, bi mercê ku di xweyetî wî de were tomar kirin bê ku were ragihandin, li gorî bînpêkirinên jêrîn:

1. Neamadebûna Civîna Yekîtiyê bêyî mehaneyek rewa.
2. Bi reftarên namekariyên Yekîtiyê ve ne paBenda e.
3. Bi reftarên civînên Yekîtiyê ve ne paBenda e.
4. Xemsariya bê nîyaz.

Benda 30 yê - Hişyarî:

piştî pêkanîna lêpîrsînê, li gorî astên yekîtiyê yên cûda, bi mercê ku di xweyetî wî de were tomar kirin û were ragihandin, û li gorî bînpêkirinên jêrîn bi nivîskî tê dayîn.

1. Yên ku ji du caran zêdetir hatiye agahdarkirin.
2. Bikar anîna reftarekî ku bandorek neyînî li yekîtiyê û mamosteyan bike.

3. Bi rêzikên dîsîplîna yekîtiyê ne paBenda de.
4. Dubarekirina xemsarya erkên yekîtiyê û perwerdehî.

Benda 31 ê- Nivîsgeha cîbicîkar dê rasterast an li ser pêşniyara nivîsgeha şaxê, cezayê bêparkirina ji wêzîmkariyên Yekîtiyê ji bo demeke diyarkirî li gorî tawanê rêve bibe eger ew Wêzîmkariyên Yekîtiyê bi rengê zirarê bikar bîne û armancên sindoqên wê berovajî bike

Benda 32 yê – Bexşandina ji berpirsiyariya rêveberiyê:

Ew bi biryara nivîsgeha şaxê li ser bingeha pêşniyara nivîsgeha yekîtiyê li herêmê ji bo nûnerên yekîtiyê, û bi biryara nivîsgeha cîbicîkar li ser pêşniyara nivîsgeha şaxê ji bo endamên nivîsgehên herêmê, û bi biryarek bi mehane ji hêla nivîsgeha cîbicîkar ve ji bo endamên nivîsgeha şaxê, tê girtin.

Benda 33 yê - cezayê ji kar avêtinê ji hêla Nivîsgeha cîbicîkar, an jî li ser pêşniyarek ji Nivîsgeha şaxê, ev ceza li ser endam di rewşên jêrîn de tê danîn:

1. Derketina ji armancên yekîtiyê.
2. Yên ku li dijî wan biryara dadgehê bi kirina tawanek an xirabiyek bêrûmetî, an jî bi tawana kirêtkirina li gel û samanên wî, ya dawî hatiye girtin.
3. Rikberî li dijî biryar û plansaziyên konferansên yekîtiyê.
4. Têkdankirin bi berpirsiyariyên yekîtiyê yên ku jê re hatine diyarkirin, yên ku têkçûna wî bandorê li navûdengê yekîtiyê dike.
5. Bêrûmetkirin û reşkirina rêveberiyên yekîtiyê yên jorîn, reşkirina endamên wan, û belavkirina gutgutan li dijî wan.
6. Berdewamkirina paşguhkirina bi zanebûn a erkên wî yên yekîtiyê û perwerdehî, û tegezkirina bêbandorkirina cezayên siviktir li dijî wî.

Benda 34 ê - Di dema nirxandina karmendan de ,cezayê ji kar avêtinê tê hesabandin.

Benda 35 ê - Cezayê guncaw tê danîn ,eger di bînpêkirinan de nehatiye vegotin.

Benda 36 ê - Di hemî rewşên ku ji kar avêtinê hewce dike, divê endam were vexwendin pêşberî Nivîsgeha Cîbicîkar ,piştî agahdarkirina wî bi nameyeke tomarkirî bi notkirina gihîştinê ya ji bo cîhê rûniştin an cîhê karê wî hatiye şandin.

Benda 37 ê - Ger endamek bêyî mehaneyek pejirandî amade ne be, an jî parastina wî neyê pejirandin, nivîsgeha cîbicîkar dikare bi piraniya ji sêyan du ji beşdaran ji kar dûrxistina wî pêk bîne.

Benda 38 ê - Tu ceza nayê girtin, Ji bilî piştî lêpîrsînê.

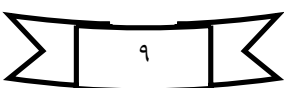
Benda 39 ê - Çapek ji ceza di xweyetiya endam de di saziya wî ya fermî de tê hiştin.

Benda 40 ê – Yê sezabûyî - ji xeynî cezayê ji kar avêtinê - bi dayîna pişkidariyên yekîtiyê bi hemû cûreyên wê di berdêla wêzîmkariyên ku ew jê sûd werdigire, berdewam dike.

Benda 41 ê - Kesê ku ji kar hate dûrxistinê dê ji hemî wêzîmkariyê ku yekîtiyê ku pêşkêş dike bêpar bimîne û mafên wî li gorî rêzîknameya yekîtiyê û sindoqan werin bi dawî kirin.

Benda 42 yê- Biryara ji kar derxistinê li ser mafên ku endam di peywiriya xwe de di Rêvebiriya Xweser de gietina , bandorê nake.

Benda 43 yê - Ger bînpêkirin dubare bibe, dê endam bi cezayê herî giran were cezakirin.

Deriyê Pêncemîn

Hilbijartin

Beşê Yekemîn

Xolên Hilbijartinê

Benda 44ê - Dema xola hilbijartinan du sal in , bi mercê ku hilbijartin di nav du mehên dawî ya xola hilbijartinê de were kirin.

Benda 45 ê - Nivîsgeha Cîbicîkar dîrokên destpêkirin, bidawîbûn û qonaxên xolên hilbijartinê bi biryarekê diyar dike.

Bendaa 46 ê - Hilbijartin di hemû ast û qonaxan de veşartî û demokratîk e.

Bendaa 47 ê - Dengdan û namzetkirin bi nameyan an bi hêspartinê nayê qebûl kirin.

Bendaa 48 ê - Rêveberiyên Yekîtiyê di her astê de paBenda in ku bernameya xola hilbijartinê ya ku ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve hatî pejirandin, pêk bînin.

Beşa Duyemîn

Karîgeriya Hilbijartinê

Benda 49 ê - Encûmana Giştî ya Yekîtiyê, berî destpêkirina xola hilbijartinê, biryarê dide ku nivîsgehên her şaxekî, li gorî dabeşên rêveberî û herêmî di Rêveberiya Xweser de, destnîşan dike.

Benda 50 yê - Nûnerê yekîtiyê li dibistanan ji hêla mamosteyên dibistanê an çend dibistanan ve tê hilbijartin.

Benda 51 ê - Nivîsgeha Yekîtiyê li herêmê nûnerên biserketî vedixwîne ji bo pêşkêşkirina daxwaznameyên namzetan ji bo hilbijartinên nivîsgeha Yekîtiyê li navçeyê, herî zêde di nav du hefteyan de ji dîroka hilbijartinan.

Benda 52 yê- Nivîsgeha Yekîtiyê li navçeyê ji hêla nûnerên biserketî yê yekîtiyê ve li dibistanan tê hilbijartin.

Benda 53 yê - Nivîsgeha Cîbicîkar a Yekîtiya Giştî endamên hilbijartî yê nivîsgehên navçeyê vedixwîne ku ji nav endamên xwe hevserokatiya şaxê hilbijêrin.

Benda 54 ê - Piştî hilbijartina hevserokatiya şaxan, Nivîsgeha Cîbicîkar a şaxê, her endamekî li gorî pisporiya wî, bi têkiliya digel Nivîsgeha Cîbicîkar a giştî, tê damezrandin.

Benda 55 ê - Endamên Nivîsgeha Cîbicîkar a şaxê yên ku hatine hilbijartin ji mamosteyan, piştî hevrêziyê bi desteya têkildar re.

Benda 56 ê - Hevserokatiya Yekîtiya Giştî di Kongerê Giştî de tê hilbijartin, û Nivîsgeha Cîbicîkar bi valakirina gelek mamosteyên ku rêveberiya komîteyên nivîsgehê dikin, her yek li gorî pisporiya wî, ji hêla hevserokatiyê tê damezrandin , bi hevrêziyê bi desteya têkildar re.

Benda 57 ê - kaxeza dengdanê di rewşên jêrîn de pûç tê dîtin:

1. Ger ne mohrkirîbe bi mohra şaxê.
2. Ger tê de nav ji hejmara pêwîst kêmtir hebin.
3. Ger navin ne namzetî tê de hebin.
4. Ger di kaxeza hilbijartinê de ji hejmara pêwîst bêtir nav hebinnavên dawî dê werin jêbirin.

Benda 58 ê - Nivîsgeha şaxê li her nivîsgeheke girêdayî xwe komîteyêke hilbijartinan ava dike ku ne ji namzetan be, bi şertê ku hejmara komîteyê ji sê zêdetir be û ji pênc kêmtir be.

Benda 59 ê - Şax li gorî pêşniyara nivîsgehên yekîtiyê navend an navendên hilbijartinê ji bo her nivîsgehekê diyar dike, bi şertê ku hejmara navendan ji bo her nivîsgehê ji çar navendan derbas nebe, bêtir ku hejmara endaman an jî berfirehbûna erdnigarî ya wê li ber çav derbas bibe , li navendên bajar û zanîngehan.Komîteyek ji sê kesan pêk tê ku ne namzet in, bi biryara nivîsgeha şaxê.

Benda 60 ê - Dê sindoqên dengdanê bi mûma sor werin morkirin û bi mohra şaxê ve werin morkirin.

Benda 61 ê - Hilbijartin di nav duwazdeh demjimêran de dewm dike, ji heştê sibehê ve dest pê dike, û rêjeya hilbijêranci be nayê dirêj kirin.

Benda 62 yê - Jimartina dengdanê piştî bidawîbûna pêvajoya hilbijartinê yekser dest pê dike, û kar heya domandina encaman berdewam dike.

Benda 63 yê - Yê ku piraniya dengdanê werdigire biserdikeve, ger di navbera du an zêdetir namzetan de hejmara dengdanê wekhev be, ew ê pişkê bikar bînin yan yek ji serkeftiyan bi nivîskî ji bo yê din xwe vedikişîne.

Benda 64 ê - Li her navendeke hilbijartinê li cîhekî berbiçav wêneyek ji agahiyên hilbijartinê, lîsteya navên hilbijêran, û lîsteya navên namzetan têne ragihandin û ji komîteyên sîdoqan re çapek ji van lîsteyan tê dabîn kirin.

Beşa Sêyemîn

Dijberî

Benda 65 ê - Di hilbijartinan de di van rewşên jêrîn de dibe ku werin diberkirin:

1. Sextekarî di hilbijartinan de.
2. Sextekarî di encaman de.
3. Binpêkirina agahdariyên hilbijartinê yên ku di rêzîknameyê de an di agahdariyên Encûmana Giştî de an nivîsgehên wê de hene.

Benda 66 ê - Astên dijberiyê û yên ku mafdar in pêşkêşbikin wisa ye:

1. Li dijîderketina derbasbûna hîlbijartinên nivîsgeha şaxê: Ew ji hêla yek ji nemzetan ve pêşkêşî yekîtiya Giştî tê kirin, ku di encamê de komîteyek bi serokatiya wê, bi endamtiya rêxistinên civaka sîvîl û serokatiya nivîsgeha şaxê ava di be.
2. derbasbûna hîlbijartinên şaxî:

Komîteyek ji hevserokatiya Yekîtiya Giştî û endamek ji rêxistinên civaka sîvîl tê damezrandin ku li ser vê asta bangkirinê lêkolîn bike, û biryara komîteyê teqez e.

Nivîsgeha Cîbicîkar di vî warî de di destpêka xola hîlbijartinê de agahiyan derdixe.

Benda 67 ê - Di hemû rewşên dijberiyê de, eger yek ji komîteyên ku li ser dijberiyê biryara hilweşandina hîlbijartinê digre, di nava hefteyekê de hîlbijartin dê werin dubarekirin da ku berdêl were hîlbijartin.

Benda 68 ê - Dijberî ji dîroka ragihandina encamên hîlbijartinan di nava hefteyekê de tê pêşkêşkirin.

Deriyê Şeşemîn

Rêgezên di avahiya Yekîtiyê de

Beşê Yekemîn

Di endametiya kongiran de

Benda 69 ê

1. Nûnerên nivîsgeha Yekîtiyê li navçeyan.
2. Endamên nivîsgeha Cîbicîkar a şaxan.
3. Endamên Nivîsgeha Cîbicîkar.

Beşa Duyemîn

Erkên Yekîtiyê yên nûnerê Yekîtiyê li dibistan , bajar , û

nivîsgehên şax û nivîsgeha Cîbicîkar û erkên wê

Benda 70 yê- Nûnerê Yekîtiyê di dibistanê de:

Nûnerên Yekîtiyê li dibistanan erk û berpirsiyariyên jêrîn digre :

1. Xurtkirina têkiliyan bi endaman re û li dar xistina civînan bi wan re.
2. Rêxistinkirin û amadekirina hewlên endaman ji bo pêkanîna armancên giştî yên Yekîtiyê.
3. Danîna pilansaziyên karê Yekîtiyê li gorî rêveberiyên bilind û misogerkirina gihiştina armancên Yekîtiyê.
4. Pêkanîna agahî û bernameyên ku ji rêveberiyên Yekîtiyê tên.
5. Li ser pêkanîna erkê endaman û bi dest xistina mafên wan dixebite.

6. Beşdarî di geşepêdana pêvajoya perwerdehiyê de di aliyên wê yên cûrbecûr de bi berdewamiya lêvegêra aliyên wê yên cihêreng û şandina lêkolînan ji aliyên têkildar re.
7. Damezrandina komîteyan ji bo pratîkirina aliyên perwerdehî, civakî, çandî, werzîşî û hunerî, û lidarxistina perwerdeyan di van waran de.
8. Xurtkirina têkiliya di navbera saziyên perwerdehiyê û endamên Yekîtiyê de ji aliyekê ve, û di navbera rêxistinên gelêrî û desteyên xwecihî de ji aliyekî din ve.
9. Beşdarbûna di encûmen û komîteyên ku di saziyên perwerdehiyê de yên ku dikevin çarçoveya wê de tene damezrandin.
10. Nirxandina karûbarê endaman li gorî rêgezên ku di zagona bingehîn a karkeran de hatine destnîşankirin û li gorî agahiyên ku ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar a Rêveberiya Xweser ve hatine derxistin.

Benda 71 yê-Nivîsgeha yekîtiyê li navçeyê:

Dê Nivîsgeha yekîtiyê li navçeyê xwediyê erk û berpirsiyariyên ku di Benda 15 an de ya di Zagona yekîtiyê de hatine diyarkirin.

1. Danîna pilansaziya karê yekîtiyê Ji bo gihîştina mebestên giştî yên naveya wî.
2. Pêkanîna agahiyên ku ji astên yekîtiyê yên jorîn hatine girtin.
3. Agahdariya pêwîst Derheqê rewşa perwerdehî û yekîtiyê de ya navçeya xwe de ji yekîtiyê re peyda dike.
4. Misogerkirina bi dest xistina mafên endaman û pêkanîna erkên xwe.
5. Damezrandina komîteyan ji bo pratîkirina aliyên perwerdehî, civakî, çandî, werzîşî û hunerî.
6. Miqatbûn ji bo berhevkirina darayên yekîtiyê û xwedîderketina li samanên wê .
7. Beşdariya deste û encûmenên navçeyî di cîbicîkirina pilansaziyan wan ên têkildarî pêşxistina bicihanîna perwerdehî û hilberîner di dibistan, peymangeh û zanîngehan de, û belavkirina çand û perwerdehiyê.
8. Çavdêriya çalakiyên nûnerên yekîtiyê.
9. Rêxistinkirin û amadekirina xebatên nivîsgehê di warê perwerdehiya xwendin-nivîsandinê de di encûmen û komînan de.

Benda 72 yê - Şax:

nivîsgeha şaxê ji erk û berpirsiyariyên ku di Benda 21 ê de ya zagona yekîtiyê de hatine diyarkirin berpirsiyar e:

1. Nûnertiya şaxê li hember yên din.
  2. Pêkanîna pilansaziya karê yekîtiyê yê ku ji hêla encûmena şax ve biryar da.
  3. Pêkanîna agahiyên ku ji nivîsgeha cîbicîkar a yekîtiya giştî ve hatine stendin.
  4. Peydakirina agahdariyên pêwîst ji yekîtiyê re di derbarê rewşa perwerdehî û yekîtiyê ya li devera xebata şaxê de û pêşniyarkirina pilanan ji bo pêkanîna armancên yekîtiyê.
  5. çavdêriya nivîsgehên girêdayî xwe.
  6. Lênihêrîna û parastina berjewendiyên endaman yên razberî, heyberî, civakî û tenduristî, parastina mafên endaman, û dabînkirina erkên xwe.
  7. Damezrandina komîteyên çalakiyan yên cûrbecûr li gorî rêgezên rêzîknameyê.
- .
8. Miqatbûn ji bo berhevkirina darayên yekîtiyê û xwedîderketina li samanên wê .

9. Bi Desteya Perwerdehiyê, rêveberiya zanîngehê an peymangehan re beşdarî nîqaşkirina mijarên têkildarî perwerde, hînkirinê û nîrxandina rêveberiyên perwerdehiyê yên di qada şaxê de û karkerên di vî warî de.

10. Rêxistinkirin û amadekirina xebatên di warê xwendin-nivîsîn û geşepêdana çandî de bi riya komînan re.

Benda 73 yê- Nivîsgeha Cîbicîkar a şaxê ji deh endaman pêk tê.

Benda 74 ê - Nivîsgeha Cîbicîkar a şaxê komîteyên jêrîn digire nav xwe:

- hevserokatî.
- Komîteya Jinê
- komîteya rêxistinî.
- komîteya arşîv û xweyetiyê.
- komîteya karûbarên tenduristî û wêzimkarî.
- komîteya piroje û koperatîvan.
- komîteya dadwerî.
- komîteya darayî.
- komîteya çalakî, çand û çapemeniyê.

Benda 75 ê - Nivîsgeha Cîbicîkar a Yekîtiya Giştî ji deh endaman pêk tê.

Benda 76 ê - Nivîsgeha Cîbicîkar a Yekîtiya Giştî erk û berpirsiyariyên ku di Benda 33 an de ya zagona yekîtiyê de hatine diyarkirin berpirsiyar e:

1. Nûneratiya yekîtiyê li hember yên din.
2. Pêşniyarkirina plansaziya karê yekîtiyê ji Encûmena Giştî re.
3. Bicihanîna biryarên kongerê yekîtiyê û plansaziya karê yekîtiyê ku ji hêla Encûmena Giştî ve hatî pejirandin.
4. Derxistina agahyan ji bo nivîsgehên şaxan û şopandina kar û çalakiyên wan.
5. Lêkolînkirina pêşniyarên şaxan û girtina biryarên ku dê bibe sedema birêvebirina xebatên rêvebirî û rêxistinî yên yekîtiyê.
6. Pejirandina beşdarbûna kongerên herêmî û navneteweyî û destnîşankirina şandeyan ji wan re.
7. Li dar xistin xolên Yekîtiya û pêşniyar kirina endamên li kursên derveyî Rêveberiya Xweser werin şandin.

Benda 77 ê - Nivîsgeha Cîbicîkar a Yekîtiya Giştî komîteyên jêrîn digire nav xwe:

- hevserokatî.
- Komîteya Jinê
- komîteya rêxistinî.
- komîteya arşîv û xweyetiyê.
- komîteya karûbarên tenduristî û wêzimkarî.
- komîteya piroje û koperatîvan.
- komîteya dadwerî.
- komîteya darayî.
- komîteya çalakî, çand û çapemeniyê.

Benda 78 ê - Hevserokatiya Yekîtiya Giştî: dê van erk û berpirsiyariyên jêrîn pêk bîne:

1. Serokatî û birêvebirina danişînên kongerê Yekîtiyê, Encûmena Giştî û Nivîsgeha Cîbicîkar, û girtina tedbîran ji bo misogerkirina birêveçûna civînan.
2. Imzekirina nameyan piştî ku ji hêla serokên nivîsgehên pispor ve werin îmzekirin.
3. Serokatiya rêveberî li ser endamên Yekîtiyê û xebatkarên wan.
4. Li pêş dadgeh û saziyên fermî û nefermî Yekîtiyê nûnertiyê dike.
5. Vexwendin ji bi li darxistina Kongerê Giştî û Encûmena Giştî li ser biryara Nivîsgeha Cîbicîkar
6. Imzekirin li ser qoçanên lêçûnî û wergirtî piştî ku ji hêla serokê nivîsgeha darayî ve were îmzekirin.
7. Girtina hemû nnavgînan Ji bo şopandina cîbicîkirina biryarên Nivîsgeha Cîbicîkar.
8. Pêkanîna biryara Nivîsgeha Cîbicîkar a derxistina karmend û rêveberên di astên cihêreng de li navendê li gorî hejmara Encûmena Giştî dîyarbike.

Benda 79 ê komîteya jin kar û barên li jêr pêk tîne

- 1- Di derbarê şopandina kar û barên endaman de ji milê pêşeyî û mafnasiyê de berpirsyar e.
- 2- Ji hêla giringiya rola jinê di avakirina civaka demokratîk de endaman şiyar dike .
- 3- Danasîna giringiya bi awayekî xweser xwe bi birêxistinkirin dike .
- 4- Ew berpirsyara her tiştê girêdayî jinê ye di hemû komîteyan de , û ji parastina mafê wê berpirsyar e .
- 5- Ji lidarxistina civînên mehane yên jin berpirsyar e , û herwiha ji girtina hemû biryarên girêdayî wê .

Benda 80 ê - Komîteya Rêxistinê : kar û barên jêrîn bikar tîne:

1. Xebata ji bo bilindkirina asta hişmendiya rêxistinî ya Yekîtiyê di nav endaman de û hêzdana giyanê hevkarîyê, û serweriya demokrasîyê di têkiliyên navxweyî yên Yekîtiyê de.
2. Pêşxistina karê saziyên Yekîtiyê ber bi karanîna rola xwe, rêxistinkirina têkiliya di navbera wan û saziyên jêrîn de, pêşxistina giyanê paBendabûna bi biryara Yekîtiyê ve, amadekirina lêkolînên rêxistinî û awayên pêşxistina rêxistina Yekîtiyê.
3. Danîna dîsplînên pêwîst ji bo civînên nûnerên Yekîtiyê û nivîsgehên navçeyan ên şax û nivîsgehên şax û komîteyên wan.
4. Pêşniyarkirina agahiyên hîlbijartinê.
5. Pêşniyarên agahiyên bi rêkûpêkirina civînan.
6. Danîna pîlanên ku amadekirin û rêxistinkirina hewildanên mamosteyan û rola wan di pêkanîna armancên Yekîtiyê de di warên perwerde û bilindkirina duristbûna dibistanê de di ast û cûreyên cûrbecûr de.
7. Piştgirî û kûrkirina têkiliyên Yekîtiyê û civakî yên di navbera endamên qada perwerdehiyê û geşepêdana hevkarîyê û giyanê hevkarîyê di navbera wan de bi çalakîyan.
8. Rêxistinkirina xebatên mamosteyan ji bo wizmekariya civakê û çareserkirina pirsgerêkên wê ,tekoşîna bihevre li dijî nexwendewariyê, û hewildanên ji holê rakirina wê.

Benda 81 ê - Komîteya Piroje û Koperetîvan: kar û barên jêrîn bikar tîne:

kar li ser amadekirina lêkolîn û planên têkildarî bi:

1. Planên geşedanê û projeyên Yekîtiyê , çareserkirina pirsgirêkên rûbirû li qadan, û pêşniyazkirina çareseriyên guncaw.
2. Çavdêriya zarokxane û baxçeyên zarokan ên giêdayî Yekîtiyê û çalakiyên bi wan re têkildar.
3. Lêkolînên ku pêşketina xizmetênsindoqên yekgirtin û xanî ji bo mamosteyan di warê damezrandin û çavdêrîkirina cihên ji bo betlaneyê li navendên havîngeh û yaneyên havînê.
4. Xebata piroje û sazgehên Yekîtiya yên ku bi pereyên sîdoqên wê hatine çêkirin û têkildarî veberhênana wan pêşniyaran radest bikin.
5. Çavdêriya piroje û sazgehên hatine çêkirin, şopandina veberhênana wan, û hevahengî bi aliyên têkildarî vê veberhênanê re.

Benda 82 ê - Komîteya Dadwerî : kar û barên jêrîn bikar tîne:

1. Parastina mafê razberî û heyberî yên mamoste, xwendina karûbarên endaman û mercên wan ên xebatê, şopandina mercên tenduristiyê û dabînkirina ewlehiya kar.
2. Beşdariya bi Desteya Perwerdê û Zanîngehê re di danîna bingehe û rêgezên ku ji mamosteyan re derfetên wekhev peyda dikin.
3. Sazkirina projeyan ji bo pêşxistina şêwazê têkiliyan di navbera Yekîtiyê û Desteya Perwerdê û Perwerdeya Zanîngehê de.
4. Karê çavdêriya gelerî ya ku saziyên Yekîtiyê û endamên wê pêk tînin zelal bikin, û piratîka xwe pêşve bibin.

Benda 83 yê- Komîteya Çalakî, Çand û Çapemeniyê : van kar û barên jêrîn bikar tîne:

1. Belavkirina werzîşê di nav endaman de, afirandina taximên cihêreng ên werzîşê û amadekirina pêşbaziyên di navbera wan de.
2. Belavkirina giyanê hunerî di nav endaman de, afirandina taximên hunerî, amadekirina pêşangehan, û rêxistinkirina geşt û wargehên li hundur û derveyî Rêveberiya Xweser.
3. serpereştîya endamên jêhatî yê Yekîtiyê di hemî warên hilberîna perwerdehî, çandî, zanistî û hunerî de.
4. Ji bo bilindkirina asta hişmendîya ramyarî, Yekîti û perwerdehî ya endamên Yekîtiyê, çalakiyên tevgera çandî û gurrkirina handerên têkoşînî yên neteweyî di nav wan de. Ji bo pêşvebirina bername û lêkolînan, û amadekariyên hewlên cûrbecûr da ku vê yekê pêk bîne.
5. Derxistina belavok û rojnameyan û çavdêrîkirina bername û pirtûkxaneyên radyo û televîzyonê.
6. Şopandina bûyerên siyasî yên neteweyî, nûçeyên Yekîtiyê û çalakiyên wê.
7. Damezrandin û amadekirina qursên Yekîti û perwerdehî bi hevkarîya nivîsgehên din ên têkildar.
8. Amadekirina pêşangehên wêjeyî û li darxistina mîhrîcanên çandî.

Benda 84 yê - Komîteya Karûbarên Tenduristî û wêzimkarî : kar û barên jêrîn bikar tîne:

1. Amadekirina peymanên tenduristiyê û sîdoqên têkildarî tenduristiyê bi aliyên peywendîdar re ji Yekîtiya Bijîşkan û Encûmenên Tenduristiyê.
2. Amadekirina lînûs û kartên tenduristiyê.
3. Avakirina mekanîzmeyek ji bo xebitandina di lînûsên tenduristiyê û projeyên tenduristiyê yên din de.

4. Peywendî bi Bijîşk, dermanxane, taqîgeh û nexweşxaneyên ku peyman bi wan re hatiye girêdan û serdana wan.
5. Di pirsgirêk û binpêkirina peymanan de hevahengî digel aliyên peywendîdar.

Benda 85 ê - Komîteya Arşîv û xweyetiyê : kar û barên jêrîn bikar tîne:

1. Amadekirina tomarên birêkûpêkirina karûbarên yekîtiyê û endaman dike.
2. Wergirtina nameyan, tomarkirina wê û şandina wê ji aliyên pêwendîdar re.
3. Tomarkirina nameyên derçûyî û şandina wê ji aliyên cuda yên derve re.
4. Parastina pirtûkên dahatî û derçûyî, tomarkirina agahiyên hewce.
5. Danîn û belavkirina nimûneyên kar, bi mercê ku di her nimûneyê de hejmar, dîrok û navnîşan hebe.
6. Belgekirinên elektronîkî û parastina çapên elektronîkî yên belgeyên bingehîn û girîng ên kaxezi.
7. Parastina pinîtiya belgeyan û parastina wan.
8. Rêxistinkirina xweyetiyê endaman.
9. Derxistina hejmar û kartên yekîtiyê

Benda 86 ê - Komîteya Darayî : kar û barên jêrîn bikar tîne:

1. Çavdêriya darayî, sermiyan û karûbarên jimaryariyê, û şopandina tomarên jimaryariyê û rastdariya wan.
2. Bikaranîna karûbarên diravparêziya giştî di pergala sidoqên xaniyan ê mamosteyan û sindoqa hevbendaiya civakî de, û çavdêrîkirina cîbicîkirina rast a aliyên darayî yên ku di beşê darayîya yekîtiyê de di rêzîknameyê de hatiye gotin.
3. Imzekirina qoçan, girêbestan, û hemî pirtûkên ku bi karê wî ve girêdayî ne, li gel hevserokatiyê.
4. Çavdêriya amadekirina pirojeya Budcenz sala ne û xebata pêkanîna bendaên wê piştî pejirandinê.
5. Pêşniyarkirina veguhestinan di navbera bendan de di Budcenê de û pêşkêşkirina wan ji Nivîsgeha Cîbicîkar re berî civîna encûmena Giştî.
6. Li ser rewşa darayîya yekîtiyê û li ser pîlanên hatine bicîh kirin her sê mehan raporek peryodîk bişînin ji Nivîsgeha Cîbicîkar re.

Benda 87 - Serok û endamên Nivîsgehên Şaxan heman şarezayên di Nivîsgeha Cîbicîkar a Yekîtiya Giştî de digirin ser xwe, û Encûmena Giştî rêzîknameyên navxweyî derdixe da ku xebatê li nivîsgehên giştî û şaxan saz bike.

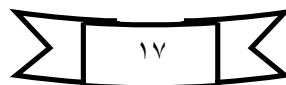
Beşa Heftemîn

Yasayên Rêveberiyê

Beşê Yekemîn

Civîn

Benda 88 ê - Ger Nûnerên yekîti Nivîsgehên girêdayî şax û şax her mehê carekê civînek asayî li dar dixin, û ev encûmen bi rêzname û agahiyên ku di vî warî de ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve têne dayin ve girêdayî ne.

Benda 89 ê - Encûmena Giştî civînên xwe yên yasayî carekê her sê mehan li dar dixe, û li ser vexwendina Nivîsgeha Cîbicîkar ku cihê civînên wê tê de diyar dibe.

Benda 90 ê - Nivîsgeha Cîbicîkar her hefte û dema ku hewce be civînên xwe yên peryodîk li dar dixe.

Benda 91 ê - Nivîsgeha Şaxê civînên xwe yên peryodîk her meh û kengî ku hewce be pêk tîne.

Benda 92 ê - Nivîsgeha yekîtiyê li navçeyê nûnerên yekîtiyê di her werzê xwendinê de û her gava ku hewce dike vedixwîne civînê.

Benda 93 ê - Eger nûnerên yekîtiyê ji kîjan nivîsgehê be, ji Sê civînên li pey hev bêyî ku mehne ji hêla nivîsgeha şareza ve were pejirandin, endamtiya wan dikeve.

Benda 94 ê - Bi biryara Encûmena Giştî dikare di her Du rewşên jêrîn de vexwendina lidarxistina Kongerê Giştî bike:

1. Daxwazek bi sedem ji sêyan yek ji endamên Kongerê Giştî.
2. Pêşniyarek bi sedem ji Nivîsgeha Cîbicîkar.

Benda 95 ê - Encûmena Şaxê piştî erêkirina ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve di rewşên jêrîn de dikare ji bo civînek awarte were vexwendin:

1. Daxwazek bi sedem ji sêyan yek ji endamên konseyê
2. Pêşniyarek bi sedem ji nivîsgehên yekîtiyê yên girêdayî şax.
3. Li ser daxwaza Nivîsgeha Cîbicîkar.

Benda 96 ê - Civîna kongir a awarte mijarên di rojevê de ne, yên ku di vexwendinê de hatine ragihandin gengeşe dike, dibe ku jî ji bo dozên mirovahî û niştîmanî werin gengeşekirin bêyî ku di rojevê de hebin .

Benda 97 ê - Civîna Kongirê Giştî an jî yên Encûmenan ên Awarte dê civînên xwe di nava / 15 / rojan de ji roja pejirandina lidar xistina civînan, pêk bîne.

Benda 98ê - Kongir eger bi kêmanî ji sêyan du ji endaman beşdarî wê bibin rewa ye, û eger ev pîvaz ne tekûz be, endam tên vexwendin ji civînek duyemîn ne derengî deh rojan, û civîn rewa ye eger herî kêmanî endaman beşdar bibin, û eger pîvazî tekûz be, endamên ji bo civînek sêyemîn û dawiyê tên vexwendin, ne derengî deh rojan, û vê carê civîn dê rewayî be, hejmara beşdaran çî qas be.

Benda 99 ê - Civîna Encûmena Giştî an jî Nivîsgehan rewyî ne eger bi kêmanî nivê endaman, hevserokatî jî tê de beşdar be.

Benda 100 ê - Ger ji ber sedemekê cihê endamekî Encûmena Giştî an yek ji nivîsgehan vala bibe, wê demê valahî dê were dagirtin eger şeş meh an jî zêdetir ji bo bidawîbûna xola hilbijartinan me be, tersî wê dê vala bimîne û Valahî wiha têne dagirin:

1. Li Nivîsgeha Cîbicîkar: Di yekemîn civîna ku ji hêla nivîsgehê ve tê li dar xistin û piştî valahiya di nivîsgehê de, dê cihgir were vala kirin.
2. Li şax: Ji Encûmena Şaxê tê xwestin ku di nav mehekê de ji roja valahiya di navendê de rûniştinek awarte were lidarxistin da ku cihgir bê hilbijartin.
3. Li yek ji Nivîsgehên girêdayî Şaxê: Ji Encûmena Şaxê tê xwestin ku di nav mehekê de ji roja valahiya cih rûniştinek awarte were kirin da ku cihgir hilbijêre.

4. Ji bo yek ji nûnerên Yekîtiyê: cihgir dê di yekemîn civîna endamên yekîtiyê de li dibistanê tê hilbijartin.

Benda 101 ê - Her civîneka nivîsgehan an Evcûmena Giştî bi xwendina xalên rûniştina berê, bihîstina gotinên endaman li ser wê û rastkirina wê ger hewce be, dest pê dike.

Beşa Duyemîn

Biryar

Benda 102 ê - Biryar tî girtin eger di rêzîknameyê de li gorî wê ne be, biryar ji hêla piraniya kesên amade ve tê girtin bi awayekî rewayî.

Benda 103 ê - Di bûyera wekheviyê de, aliyê ku hevserokatiya civînê li ser deng da dê serdest be.

Benda 104 ê - Nivîsgeh mecbûr in ku biryarên yekîtiyê bicîh bînin.

Benda 105 ê - Desteyên rêveberiyê yê jêrîn neçar in ku biryarên desteya rêveberiya jortirîn bicîh bînin ger ku ew zagon û rêzîknameyan binpê nekin.

Benda 106 ê - Biryar bi mohra yekîtiyê tîne morkirin û ji hêla serokên komîteyan ve tîne îmze kirin, her yek li gorî jêhatiya xwe.

Beşa Sêyemîn

Namegêrî

Benda 107 ê - Namegêrî ji nûnerê Yekîtiyê destpê dike bi rêzê û ber bi jor ve.

Beşa çaremîn

Erkdarkirin , Peywirandin û Berdêl

Benda 108 ê - Bi tensîqa bi desteya Perwerdê re hejmarek ji peywir û karmendan ji bo xebata Yekîtiyê tî destnîşankirin ,li gorî hejmara ku hatiye diyar kirin, û ev kesên ku ji bo vî karî hatine diyar kirin tevahî mûçe û lêzêdekirinên xwe ji Budcena deste yan ji saziya ku ew lê dixebitin bistînin, û ew dê hemî mafên xwe di kar de ragirin, berdêlên kar jî tî de, wekî berdêla ji bo xwezayîya kar - pisporî û berdêlên din.

Benda 109 ê - Erkdarkirin ji bo karê Yekîtiyê :

1. Hevserokatî.
2. Endamên Nivîsgeha Cîbicîkar a Giştî.
3. Endamên Nivîsgeha Cîbicîkar a Şax.

Benda 110 ê - Encumena Giştî, li gorî pêşniyara Nivîsgeha Cîbicîkar, hejmara karmendên di Yekîtiyê de destnîşan dike, û ew bi biryara Desteya tîkildar(Desteya Perwerdê) li ser pêşniyarên şaxan û biryara ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar, hejmarek karmendên sînardar ku di Yekîtiyê de bixebitin, û mehane Yekîti jî karmendên terixandî re dê berdêlek bi rêjeya 25 % ji mûçeyê ku digre bide.

Benda 111 ê - hevkarên ku di nivîsgehên navçeyan ên şaxan de xebata Yekîtiyê ya nîv-demî dikin, mehane dê berdêlek bi rêjeya 15 % ji mûçeyê ku digre bide.

Benda 112 ê - Bi biryara Nivîsgeha Cîbicîkar, berdêlî ji berpirsiyariyê hejmaryariyê komîteyên darayî re tê dayîn.

Benda 113 ê - Yekîti dê kî bixwaze bixebite, bi pêşbazî anjî bê pêşbazî û bi peymanên ku mercên wan ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve li gorî Zagona Bingehîn a Karmendan di Rêveberiya Xweser de.

Benda 114 ê - Erkdarkirin piştî pejirandina Nivîsgeha Cîbicîkar li şax û navendê tê kirin.

Benda 115 ê - Şandeyên li ser karên hundur an derveyî Rêveberiya Xweser ji bo ger û veguhastinê berdêlan digirin bi biryarekê ku ji hêla Encumena Giştî ve were weşandin, li ser pêşniyara Nivîsgeha Cîbicîkar, hîmê van berdêlan diyar bike.

Deriyê Heştemîn

Pêywendî

Beşa Yekemîn

Pêywendiya bi Deste Şareza û Komîteyên wê re

Benda 116 ê - Pêywendiya di navbera Desteya şareza û saziyên wê û Yekîtiyê de pêwendiya di navbera saziyên têkoûer de ye ta ji bo bidestxistina heman armancan pêk bînin.

Benda 117 ê - Yekîtiya Mamosteyan dê bi Desteya şareza re bibe alîkar ku hemî karûbarên pişeyî lêkolîn û vekolînê bike.

Benda 118 ê - Mafê Yekîtiyê heye ku pergalên perwerdeyê an rêveberiyê ji desteya şareza re pêşniyar bike, rast an jî têkdan bike.

Benda 119 ê - Yekîti di her astê de dema ku bingehên perwerdehiyê tînan danîn, raman û nerînan xwe tîne ziman, û nerîna wê bi baldarî bêtir tê girtin û lêkolîn kirin.

Benda 120 ê - Desteya şareza û komîteyên wê ji her cûreyê agahdarî, biryar û agahnameyên xwe Navenda Yekîtiyê û şaxên wê agahdar dikin, hemû biryar, yasa û agahnameyên ku ji hêla Rêveberiya Xweser ve jî tînan derxistin Yekîti tê agahdar dike.

Benda 121 ê - BI tensîqa bi rêveberiya dibistanan re Mafê Yekîtiyê heye ku seredana dibistan, zanîngeh û peymangehan bike da ku karûbarên endaman bişopînin û mercên tenduristiyê ji bo ewlehiya kar di wan de bibînin. Divê rêveberên dibistanan û ragrên zanîngehan karê nûnerên Yekîtiyê hêsan bikin.

Benda 122 ê - Di bûyera lihevnekirina di navbera Desteya Perwerdehiyê û Nivîsgeha şaxê de li ser mijarekê girêdayî endaman, mijar ji Nivîsgeha Cîbicîkar re tê şandin, ku bi hevserokatiya desteya şareza re pirsgirêkê çareser dikin.

Benda 123 ê - Desteya şareza û dezgehên girêdayî wê hemî hêskirina namegêriyên têkildarî karsaziya Yekîtiyê peyda dikin.

Benda 124 ê - Desteya şareza û dezgehên pê ve girêdayî, alîkariya gengaz wekî alavên guhestinê pêşkêşî Yekîtiyê dikin.

Beşa Duyemîn

Pêwendiya bi Rêxistinên Civaka Sivîl re

Benda 125 ê - Rêvebiryên Yekîtiyê hewl didin ku girêdanên karê Yekîtiyê xurt bikin û vîna têkoşîna hevpar a bi Rêxistinên Civaka Sivîl ên li bakur û rojhilatê Sûriyê re gur bikin.

Benda 126 ê - Rêvebiryên Yekîtiyê, her yek di asta xwe de, ji bo xurtkirina têkiliya bi rêxistinên Yekîtiyê re di nav Rêxistinên Civaka Sivîl de, bi danûstandin, serdan, beşdarbûna konferansan, civînên hevbeş û belavkirina daxuyaniyên di bûneyên girêdayî van rêxistinan.

Benda 127 ê - Rêveberiyên Yekîtiyê, digel dezgehên wekhev di Yekîtiyên din ên Rêxistinên Civaka Sivîl û Rêveberiya Xweser de, dê ji bo avakirina komîteyên hevrêziyê li gorî astê di çarçova felsefeya neteweya demokratîk de, û ber bi damezrandina têkiliya endamtiya a di navbera beşên gelerî de û geşkirin û rastkirina têkoşîna wan.

Beşa Sêyemîn

Pêwendiya bi Rêxistinên Herêmî û Navneteweyî re

Benda 128 ê - Yekîtiya Mamosteyan tevî rêxistinên herêmî û navneteweyî yên mamosteyan dibe û bi riya wan hewl dide ku têkoşîna mamosteyan li cîhanê bikin yek û têkoşîna wan bi têkoşîna girseyan ve girêbide.

Benda 129 ê - Yekîtiya Mamosteyan ji bo tekoşîna hevpar a piştgirîkirina tevgerên rizgariya neteweyî, koşînkirina her cûreyê helandin û tunekirinê li dijî gelan, afirandina perwerdehiya demokratîk û çandina hezkirinê di nav gelan de bi rêxistinên navneteweyî yên mamosteyan ve girêdayî ye.

Benda 130 ê - Biryara endambûna rêxistinên herêmî û navneteweyî an vekişîna ji wan bi biryara Encûmena Giştî tê girtin.

Benda 131 ê - Yekîtiya Giştî ya Mamosteyan dê şandeyan, belavokan û pîsezaniyan bi rêxistinên herêmî û navneteweyî yên mamosteyan re biguheze.

Benda 132 ê - Yekîti, bi biryara Nivîsgeha Cîbicîkar, bexşên ku ji aliyê Yekîtiyên dost ve ji bo xwendin, zanyarî an perwerdekirin li peymangehên Yekîtiyê, an dermankirina tenduristiyê têne peydakirin, dipejirîne, û her weha mafê wê heye ku pişgiriyan bi vî rengî pêşkêşî delegeyên van Yekîtiyan bike, piştî erêkirina aliyên peywendîdar.

Benda 133 ê - pêwendiyên herêmî û navneteweyî tenê bi Nivîsgeha Cîbicîkar a Yekîtiya Giştî û Encûmena wê ve girêdayî ne.

Benda 134 ê - Ger yek ji endamên yekîtiyan di dezgehên rêvebiryê yên mamosteyên herêmî an biyanî de ji bo peywiriye were hilibjartin, maf wî heye ku di xola desteya hilibjartî de bêyî xola hilibjartinên di Rêveberiya Xweser de, li cihê xwe bimîne.

Deriyê Nehemîn

Bawerî

Beşa Yekemîn

Hilweşandina Nivîsgehên Yekîtiyê

Benda 135 ê - Di rewşên jêrîn de vekîşîna baweriyê ji Nûnerên Yekîtiya dibe:

1. Binpêkirina nûner ji armancên Yekîtiyê re.
2. Binpêkirina nûner ji zagonên Yekîtiyê û rêzicknameya wê.
3. Nepabendbûna bi karên Yekîtiyê yên ku ji wî tîn xwestin.

Benda 136 ê - Nivîsgeha Cîbicîkar dikare li gorî pêşniyara Nivîsgeha Şaxê di van rewşên jêrîn de Nivîsgeha Yekîtiyê li navçeyê hilweşîne:

1. Binpêkirina nivîsgeha navçeyê ji armancên yekîtiyê re.
2. Nivîsgeha navçeyê zagon û rêzicknameya yekîtiyê, û biryarên Encûmena Giştî binpê dike.
3. Nepabendbûna bi karên ku ji wî tîne xwestin.
4. Nepabendbûna bi biryarên Desteyên rêveberiya jortirîn.

Nivîsgeha Cîbicîkar di nav mehekê de ji roja hilweşînê ve ji bo hilbijartina nivîsgeha nû ya navçeyê dîrokê destnîşan dike.

Benda 137 ê - Encûmena Giştî dikare li ser pêşniyara Nivîsgeha Cîbicîkar, nivîsgeha şaxê di van rewşên jêrîn de hilweşîne:

1. Binpêkirina nivîsgeha Şax ji armancên yekîtiyê re.
2. Binpêkirina Nivîsgeha Şax ji zagon û rêzicknameya yekîtiyê, û biryarên Encûmena Giştî.
3. Nepabendbûna bi erkên ku ji wê tîne xwestin
4. Nepabendbûna bi biryarên Desteyên rêveberiya jortirîn.

Nivîsgeha Cîbicîkar di nav mehekê de ji roja hilweşînê ve ji bo hilbijartina nivîsgeha nû ya şaxê, dîrokê destnîşan dike.

Benda 138 ê - Biryara hilweşandina yek ji Nivîsgehan nayê girtin heya piştî ku lêpîrsîna guncaw ji aliye ku di derheqê derxistina biryara hilweşandinê de were meşandin.

Benda 139 ê - Rêvebiriyên yekîtiyê, her yek di asta xwe de, dê di civînên ji bo hilbijartina berdêlan de mehneyên ji bo hilweşandina rêveberiya yekîtiyê a jêrîn, pêşkêş bikin.

Beşa Duyemîn

Dawîkirina raspartin û Erkdarkirin ê

Benda 140ê - Nivîsgeha Cîbicîkar berpirsiyare li pêş Encûmena Giştî bi berpirsiyartiya baweriyê, bi takekesî an bi giştî

Benda 141 ê - Raspartin an jî valakirin Nivîsgeha Cîbicîkar an yek ji endamên wê têbidawîkirin , di yek ji herdu rewşên jêrîn de pêşkêşî Encûmena Giştî tê kirin:

1. Pêşniyarek bi mehne ji Nivîsgeha Cîbicîkar bixwe, bi piraniya du ji sêyan.
2. Pêşniyarek bi mehne ji du ji sêyan ji endamên Encûmena Giştî.

Benda 142 ê - Ger şert û mercên bidawîkirina raspartin an valakirinê pêk werin, ew di rûniştina xweya normal de pêşkêşî Encûmena Giştî têne kirin, û raspartin an valakirin bi dawî nabe ji bilî bi pirraniya du ji sêyana ji endamên Encûmena Giştî.

Benda 143 ê - Ger raspartin an valakirin Nivîsgeha Cîbicîkar an endamekî wê were bidawîkirin , Encûmena Giştî di heman rûniştinê de dê berdêl hildibijêre.

Deriyê Dehemîn

Darayiya Yekîtiyê

Benda 144 ê - Dahatiyên Yekîtiyê ji van pêk tê:

1. Pişkdariya mehane ya ku bi mîqdara (1000) Hezar Lîreyên Sûrî tê diyar kirin. Endamên nû ,ji destpêka meha piştî dîroka destpêkirina karê wan ve dest pê dike piştî ku biryara destnîşankirinê hate derxistin, peyman hate îmzekirin, an jî daxwaznameya endamtiyê hat pejirandin.
2. Alîkariya darayî ya ku ji hêla Rêveberiya Xweser û Rêxistinên Civaka Sivîl ve hatî dayîn
3. Diyarî, bexş û dayînen ku ji hêla Serokê Encûmena Cîbicîkar a Rêveberiya Xweser û Rêxistinên Civaka Sivîl ve hatine pejirandin.
4. Dahata veberhênana diravan, dahatên şahiyên, û weşanên ku ji hêla Yekîtiyê ve hatine derxistin.
5. dahatên din ên ku bi bendaên zagonên derketî de nakok nabin.
6. Dahata projeyên veberhênana Yekîtiyê.

Benda 145 ê - Ne kêmfî çaryekê ji tevahî Pişkdariyan yên ku di benda (144) an deqa (1) ê ya jorîn de hatî hilberandin dê li ser hesabê Sindoqa Hevkariya Civakî were veqetandin, û ew ê ji Encûmena Giştî re bimîne ku vê rêjeyê diyar bike û rêwerzên têkildarî wê derxîne.

Benda 146 ê - Pabendiyên darayî yên ku mafkirîne ji endamên yekîtiyê, dê ji aliyê jimaryariyê desteya şareza ve werin dabirîkirin, û yekser di hesabê sindoqa bawerpêkirî de ji bo yekîtiya mamosteyan were dayîn, û jimaryariyê rêvebiriyê ji nivîsgeha şaxê re werin şandin berî panzdeh ê her mehê keşfekê bi navên endamên ku ji wan Pişkdariya yekîtiyê hatine standin û mîqdarên ji bo hemiyên têne standin, û bi gihîştaya agahkirina bi diravên ku hatine dayîn.

Benda 147 ê - Diravên yekîtiyê mafê endamên wê ye, û ne nabe ku danûstandinê an veguhezîne ser aliyek din, û destûr nayê stendin ku navendên yekîtiyê û avahiyên yariyan, peymangeh, pirtûkxane , û avahiyên girêdayî wê ku ji bo pêkanîna armancên civakî û çandî yên Yekîtiya û di nav kêhatiyên wê de têne saz kirin, û mitêl, pertal, alav û pirtûk , dest li ser wan bê danîn.

Benda 148 ê - Darayî, Budce û jimaryariyên yekîtiyê ji hêla serokên nivîsgehên darayî ve têne bi rêk û pêkkirin, ji hêla nivîsgehên cîbicîkar û nivîsgehên şaxan ve têne şopandin, û ji hêla encûmena şaxê û encûmena giştî ve salane tê pesindkirin.

Benda 149 ê - Sala darayî ya yekîtiyê ji yekê Rêbendan ê ve dest pê dike û di dawiya Berfanbar ê de diqede, û nivê yekem ê Rêbendan ê wekî dewreyek temamker tê hesibandin, ku tê de deynên li ser Budceyaberê têne dayin, û nixên ku ji yekîtiyê têne xwestin ji bo biryaran û paşê stendin û peymanên ku li ser wan di dema sala darayî ya berê de hatine morkirin, bêne dayîn.

Benda 150 ê - Destûr nayê dayin ku dahateyeke taybetî ji bo lêçûnek taybetî were veqetandin, û ne jî dikare lêçûnekê an jî peymanek were dayîn ji xeynî veqetandina ji bo wê di budceya texmînkirî de hatî veqetandin .

Benda 151 ê - Endamtiya yekîtiyê ji dayîna Pişkdariya mehaneya yekem ve tê pejirandin eger mercên endamtiyê pêk werin, û eger endam ji ber sedemekê dayîna xwe rawestiyê, paşê vedigere, divê ew hemî Pişkdariyan li ser bi yek awayî bide, û ew nayê dabeş kirin, endambûna yekîtiyê nayê dabeş kirin.

Benda 152 ê - Ji bo lêçûnên salane yên her şaxek Budceyek tê texmîn kirin, ku ji hêla Encûmena Giştî ve tê pejirandin, ew di xola darayî ya bê de tê derxistin.

Benda 153 ê – Budceya texmînkirina Lêçûnan ji hêla nivîsgehên şaxan ve tê amadekirin û herî kêr di mehekê de berî destpêkirina sala darayî ya girêdaî wê ji bo nîqaş û erêkirinê tê şandin.

Benda 154 ê - jimaryariyên texmînkirî yên lêçûnên şaxên tene rave kirin li gorî pêwîstên rastî, digire nav xwe.

Benda 155 ê - Texmînen lêçûnan dê bî derxistin û li gorî hatiye pilankirin dê werin bi kar anîn, jî bilî lêçûnên di teazûya texmînkirî de hatine destnîşankirin, ku veqetandinên netaybetî ne.

Benda 156 ê - Ger destpêka sala darayî were û Budce neyê pejirandin, dê bargiranî û lêçûn di nav sînoren Budceyaberê de bêne xerckirin, û lêçûn û bargiranî wekî lêçûnek li ser sala darayî ya nû tê pêk anîn.

Benda 157 ê - Destûr nayê dayin ku Budceya pejirandî bi tevahî were derbaskirin bêyî biryara Encûmena Giştî, û destûr heye, ku bi biryara Nivîsgeha Cîbicîkarhin piştevaniyên şaxekî bo şaxekî din were veguheztin.

Benda 158 ê - Hevserokên nivîsgehên şaxan, dema pejirandina li ser lêçûnê, divê piştrast bikin ku piştevaniyên ku di budceyê de hatine veqetandin neyên zêdekirin, û rêwerzên hûrgulî yên diravdanî (yên ku ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve hatî derxistin) neyên binpê kirin.

Benda 159 ê - Peryên ku bî dayîn ew hemî mafên darayî yên din in, ku Yekîtiyê pabende ku di dema xola darayî de wan bide, û dirav li sê beşan tene dabeş kirin, ev in:

Beşê lêçûnan - Beşê mitêlan - Beşê Projeyên Veberhênanê.

Benda 160 ê - Beşê lêçûnan li gorî şaxên jêrîn tene dabeşkirin :

1. Mûçe, Meaş û berdêl
2. Kirêdan
3. Namegêrî û tîlefon
4. Germahî, ronahî û av
5. Kelûpel û çapemenî
6. Rojname û kovar
7. Mêvanperwerî û pêşwazî.
8. Berdêlên veguhastinê.
9. Naverokên hundirîn.
10. pişkdariya di rêxistinên de.
11. Pêdiviyên cûrbecûr.

12. Çalakiyên cihêreng.
13. Erebe û lêçûnên wan.
14. Çeksazkirin û saxkirina avahiyan.

Benda 161 ê - serokên nivîsgehên darayî dikarin pêşindeyek mayînde bi dest xwe bixin ku ji tixûbên ku di rûnimayên Nivîsgeha Cîbicîkar de hatî diyar kirin derbas nabe, ew dê ji bo kar û kirînen bilez bîn xerckirin, dê rêbazên dayîna pêşindeyên diravî ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve têne derxistin û diyarkirin.

Benda 162 ê - Encûmena Giştî an jî Nivîsgeha Cîbicîkar, li gorî taybetmendiye, dikare li ser pêşindariyeke demkî ji bo mebestên taybetî, biryar bide, bi mercê ku listeya diravdî û belgeyên wê yên dadnasî zû werin şandin bi qedandina mebesta ku ji bo wê hatiye dayîn û dema ku ji bo bicihanîna bê hatî diyarkirin.

Benda 163 ê - Lêçûn li gorî belgeyên fermî yên danûstendinê têne derxistin, yên ku hejmar, dîrok û biryara Encûmena Giştî, nivîsgeha wê, Encûmena şaxê, an nivîsgeha wê ya ku peyman lêçûnê da ye. Ev girêdan ji hêla serokên nivîsgehên ve têne bi rêxistinandin. û ji hêla nivîsgeha darayî û hevserokan ve têne îmzekirin û belgeyên pêwîst bi wan ve têne girêdan.

Benda 164 ê - Hevserokatî wekî fermanên dayîne têne hesibandin, û yên ku karûbarên wan bikar tînin dikare di rewşên neçar de bi biryarek fermî were pêspartin.

Benda 165 ê – Budcena şaxan di nav sînorên pejiwandî yên ku di encûmena giştî de ji wan re hatî veqetandin û Nivîsgeha Yekîtiyê ji wan re daniye, tê veqetandin, lêçûn nayê hesibandin ji bilî di bin girêdana gihîştê û belgeyên pêwîst û şeweyê yasayê girtiye de.

Benda 166 ê - Berpirsiyariyên ku ji hêla Yekîtiyê ve têne dayin dê bi Bendaên ku li ser navên kesên ku mafê wan heye ve hatî belav kirin, ji bilî rewşên lezgîn û mîqdarên hindik ên ku ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve hatine diyar kirin, dê lêçûn ji pêşindeyên qolanî pêk were.

Benda 167 ê - Serokên nivîsgehên darayî yên ku mîqdar an fermanên darayî didin divê xalên jêrîn piştrast bikin:

1. Ku pertal derbasî yekîtiyê bûne an jî xizmet ji bo berjewendiya yekîtiyê bi tevahî hatine bicîh kirin.
2. Kesê ku pereyan dugre ew xwediyê mae bi xwe ye berî pêkanîna kar an kî xwedan sparkaiya yasayî ye ger xwediyê berjewendiyê kesek din destnîşan bike ji bilî xwe.

Benda 168 ê - Serokên nivîsgehên darayî berpirsiyar in ji bo rastiya derxistin û birêkûpêkirina lêçûnan û rêxistina fermanên lêçûnan yên pêwîst, agahdariyek ku lêçûn li gorî rêzîkname û yasayan hatiye derxistin û di nav sînorên Budceyepejiwandî de hatî ye çêkirin, bi mercê ku hemî belgeyên pêwîst ji bo diristiya lêçûnê bi wê ve girêdayî bin, û lêçûn nayê hesibandin heya ku ji hêla çavdêran ve were îmzekirin û ji derxistina nirxê lêçûnê ji pêşindeyên veguhastî, tevî wê ev bi rêk û pêk tê û sê mehan derbas neke.

Benda 169 ê - Komîteyên kirîne dê ji serokê nivîsgeha darayî û du endamên din ên ku nav û erkê wan bi biryara nivîsgeha cîbicîkar an jî ji şaxê li gorî pîsporiyê têne diyar kirin, pêk tê, û ew berpirsiyar in ji bo nermkirina bihayan û lêpîrsîna berjewendiya yekîtiyê dema kirîne û hîlbijartina pertalên çêtirîn, û yekîti bi lêçûnên ku ji hêla komîteya kirîne ve peyman hatine girêdan nayê peywendîdarkirin ger ku fermana lêçûnê pêve negirêdayî be.

Benda 170 ê - Kirîna pertalên û pêwîstiyên ji bo peydakirina karûbaran, pêkanîna xebatan, û dabînkirina hemî pêdiviyên din, dê li gorî biryar û agahiyên Nivîsgeha Cîbicîkar bê.

Benda 171 ê - dibe ku pêkanîna lêçûnan li gorî rêbazên ku ji bo dabînkirina kar û pertalan ji bo xoleka darayî, bi biryara Nivîsgeha Cîbicîkar ve hatî dayîn, peyman bike.

Benda 172 ê - Hemî mercên ku ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve hatine destnîşankirin û rêwerzên wê ji bo jimêryariyên rêveberiyên ve têne destnîşankirin, dê li ser hemî awayên nîşankirî yê dabînkirina pertal, pêwîstî û karûbaran, bêne peykandin.

Benda 173 ê - Hemî dahatiyên ku ji bo berjewendiya yekîtiyê têne berhev kirin rasterast ji hêla kesê têkildar ve di sinoqa pejirandî ya yekîtiya mamosteyan de têne raber kirin, ji bilî çend mîqdarên ku nirxa wan ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve diyar dibe, ew dikarin di nav Nivîsgehên şaxan de werin razandin û her bînpêkirinek di bin dahatî berpirsiyariyê de ye.

Benda 174 ê - Pere û Pêşindeyan ji Sindoqa Yekbîtiyê û neyên kişandin ji bilî ku bi îmzeya fermandarê derxistinê bi îmzeya Serokê Komîteya Darayî bi hev re, û li ser berpirsiyariya Serokê Komîteya Darayî.

Benda 175 ê - Li şaxan tomarên lêçûn, û sîlbûnê têne vekirin da ku dahatin û daçûyîna were tekûzkirin bikin, bi mercê ku belge bi mehane û bi berdewamî ji bo tomarkirinê di tomarên ku ji bo wê hatine amadekirin de werin şandin.

Benda 176 ê - Jimaryarî li yekîtiyê li gorî rêgezên hejmartina dualî têne domandin, bi mercê ku tomar hem li navendê û hem jî li şaxan bêne girtin.

Benda 177 ê - Ji bo her projeyeke yekîtiyê, dê jimariyên cuda werin vekirin da ku rastiya darayî ya çalakîyên cûrbecûr nîşan bide.

Benda 178 ê - Budceyadawîne piştî ku ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve hate qedandin û ji hêla Encûmena Giştî ve hate erê kirin, tê pejirandin.

Benda 179 ê - Dahatî ji aliyê deyndarûyî ve dê werin tomarkirin di jimêryariyên vekirî de ji bo dahatiyan. daçûyîna darayî ji bo aliyê deyndarkirî ve dê di hesabên vekirî ji bo daçûyînan de hatine tomar kirin bi rengê ku piştrast bike ku encama di belgeyên dahatî re ne hev girtî ye ji bo her şaxekî ji wan.

Benda 180 ê - Budceya dawîn a yekîtiyê rewşa darayî ya rastîn a yekîtiyê nîşan dide û bi xişteyên berfireh ve girêdayî nîşan dide

Benda 181 ê - Serokên nivîsgehên darayî di Nivîsgeha Cîbicîkar û Şaxan de tomarên mitel û raxistekan digirin, bi mercê ku amarkarî salane û bi dîrveger li gorî rapora fermî were kirin û çapek jê ji Nivîsgeha Cîbicîkar re were şandin

Benda 182 ê - xişteyên pertalên xerckirî û alavên pîrpûçker ên ku ji tomaran têne derxistin dê pêşkêşî Nivîsgeha Cîbicîkar li navendê, û pêşkêşî Nivîsgeha şaxê li şaxan were kirin li gorî yasa û rêzîkên derketî de li ser were morkirin.

Benda 183 ê - Karûbarên darayî yê yekîtiyê li her navend û şaxan têne rêkûpêk kirin, û tixûbên dahatê û lêçûnên wan têne kontrol kirin, li gorî rêwerzên hûrgulî yê ku ji hêla Nivîsgeha Cîbicîkar ve hatine derxistin, û aliyên peywendîdar neçar in ku wan bicîh bînin û di bin cezayê berpirsiyariyê de pabendîya wan be.

Benda 184 ê - Komîta Darayî berpîrsiyar e ji bo rêxistin û dispilînkirina tomariyan, tomarkirina belgeyên têketinê, dahatî ,lêçûn, û danasîna hemî guhertinên ku ji bo wê hatine amadekirin, û her weha amadekirin û temamkirina budceya dawîn û danasîna hemî guherînên gengaz ji bo birêkûpêkirina mijarên darayî û yasayiya lêçunê misoger bikin.

Benda 185 ê - Mafê kongerê Yekîtiyê heye ku samanên Yekîtiyê li gorî bendên yasayî û rêzîknameya wê pêk bînin.

Deriyê Yazdemîn

Yasayên Giştî

Benda 186 ê - Nabe ku endamekî Yekîtiyê zêdetirî ji du peywîrên rêveberiyê hevahengî bike, û mafê wî heye ku endamtiya kongeran çiqas jî be bike.

Benda 187 ê - Rêvebirên Yekîtiyê, li gorî astan, mafê wan heye ku destûrnameyên fermî bixwazin, û şewazê wê bi nivîsekê ji Nivîsgeha Cîbicîkar a Giştî tê derxistin..

Benda 188 ê - Nabe ku rêveberên hîlbijartî yê Yekîtiyê werin veguhestin ji bilî ku sîfeta wan a rêveberiyê were rakirin,an jî li ser daxwaza wan.

Benda 189 ê - Mamosteyên jin li gorî rêwerzên ku Encûmena Jinan a Civaka Sivîl derdixe, xwe di nav Yekîtiyê de birêxistin dikin.

Benda 190 ê - Mamosteyên jin, wek ku di pergala navxweyî de hatî destnîşankirin, xwe û di her astên hîlbijartinan de birêxistin dikin.